

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W WOJEWÓDZTWIE
ZACHODNIOPOMORSKIM
W 2008 ROKU**

Wstęp.....	3
Rola i znaczenie monitoringu.....	3
Uwagi metodologiczne.....	6
Sytuacja na zachodniopomorskim rynku pracy w 2008 roku	8
Rynek pracy województwa zachodniopomorskiego w 2008 roku.....	9
Liczba bezrobotnych w województwie i powiatach	10
Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu.....	13
Wybrane kategorie bezrobotnych.....	14
Struktura zarejestrowanych bezrobotnych	18
Analiza bezrobocia według PKD	20
Analiza bezrobocia według zawodów	23
Oferty pracy	27
Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2008 roku.....	29
Zawody deficytowe	31
Zawody zrównoważone.....	35
Zawody nadwyżkowe.....	36
Wnioski - Województwo Zachodniopomorskie.....	37

Wstęp

Instytucje przeciwdziałające bezrobociu z całą pewnością wykorzystują wszystkie środki, którymi dysponują by przeciwdziałać skutkom bezrobocia. Jednakże samo przeciwdziałanie nie jest jedyną słuszną drogą do wyeliminowania „choroby cywilizacji”. Daje się zauważyć, możliwość ingerencji w wykształcenie przyszłych młodych osób, które dopiero wejdą na rynek pracy. I w tej przestrzeni należy szukać skutecznego sposobu przeciwdziałania bezrobociu, już w okresie samego kształcenia młodej osoby, gdy nie zawsze świadomie wybiera tą czy inną szkołę, ten czy inny kierunek kształcenia. Do priorytetowych zadań instytucji zajmujących się problematyką rynku pracy należy skuteczne prognozowanie zawodów przyszłościowych i wskazywanie na te dziedziny, w których należy, co najmniej zmniejszyć ilość uczącej się młodzieży lub całkowicie zmienić kierunki kształcenia.

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie za jeden z najistotniejszych kierunków badania rynku uznał systematyczną obserwację wojewódzkiego rynku pracy pod kątem kształtowania się popytu i podaży siły roboczej w przekroju zawodowym. Rozpoczęto bieżącą koordynację szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego z potrzebami rynku pracy, a także diagnozowanie aktualnej sytuacji bezrobocia w województwie zachodniopomorskim oraz określenia kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy, a zatem podjęto próbę stworzenia swoistego narzędzia służącego określaniu zawodów mających tendencję rozwoju oraz zanikających na rynku pracy, a także tych, których podaż równoważy się popytem.

Rola i znaczenie monitoringu

Wdrożenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwoli w szczególności na¹:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym, regionalnym i krajowym rynku pracy,
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym,

---

¹ Zalecenia Metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, Ministerstwo Gospodarki i Pracy, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2003r., s. 8-9.

- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń,
- bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego (dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcji szkół),
- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie absolwentów według zawodów,
- ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Ponadto informacje o bezrobociu i ofertach pracy według zawodów posłużą w szczególności jako źródło informacji do:

- dostosowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,
- prowadzenia racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowych urzędów pracy, w zakresie asygnowania środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, szczególnie w zakresie programów specjalnych i aktywizacji absolwentów,
- opracowywania przez samorządy lokalne strategii działania oraz oceny i weryfikacji ich założeń w części dotyczącej łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia,
- planowania działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego poprzez bieżące wskazywanie doradcom zawodowym profesji poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie,
- stworzenia praktycznego systemu wymiany informacji o wzajemnych powiązaniach zachodzących pomiędzy potrzebami rynku pracy i systemem edukacyjnym, tak dla instytucji rynku pracy, jak instytucji edukacyjnych,

- usprawnienia pośrednictwa pracy poprzez dostarczanie informacji zawodoznawczych charakteryzujących stan ewolucję rynków zatrudnienia (ze szczególnym uwzględnieniem zawodów deficytowych i nadwyżkowych) w środowiskach lokalnych,
- stworzenia podstaw do dyskusji o korekcie kierunków struktury i treści kształcenia zgodnie z wymogami poszczególnych rynków pracy,
- uświadomienia pracownikom instytucji rynku pracy skali niedostosowania struktury zawodów/specjalności do potrzeb rynku pracy,
- wyposażenia przedstawicieli instytucji edukacyjnych w wiedzę o stanie i ewolucji rynku pracy w województwie i (odpowiednim) powiecie,
- podniesienia wiedzy przedstawicieli instytucji edukacyjnych o procesie dostosowania edukacji do wymagań wojewódzkiego i powiatowego rynku zatrudnienia,
- uzyskania przez przedstawicieli instytucji edukacyjnych wiedzy niezbędnej do prowadzenia bieżącej koordynacji edukacji z zatrudnieniem,
- podniesienia świadomości przedstawicieli instytucji zajmujących się rynkiem pracy i rynkiem edukacyjnym o konieczności prowadzenia zintegrowanych działań na rzecz dostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Zakłada się, że głównymi użytkownikami informacji zawartych w opracowaniu będą:

- Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie i powiatowe urzędy pracy z terenu województwa zachodniopomorskiego,
- lokalne władze oświatowe i dyrekcje szkół ponadgimnazjalnych oraz placówki naukowo – badawcze,
- zainteresowane lokalne organy rządowe i samorządowe,
- instytucje i organizacje społeczno – polityczne z terenu województwa zachodniopomorskiego zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej,
- Rządowe Centrum Studiów Strategicznych, w tym Międzyresortowy Zespół do Prognozowania Popytu na Pracę
- Instytucje szkoleniowe.

Uwagi metodologiczne

Dane liczbowe o bezrobociu i ofertach pracy w 2008 roku, uzyskane z powiatowych urzędów pracy województwa zachodniopomorskiego, opracowano posługując się nazwami grup zawodów, zawodów i specjalności zgodnymi z obowiązującą od 1 stycznia 2005 roku klasyfikacją wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004r. (Dz. U Nr 265, poz. 2644) oraz rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2007 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U Nr 106 poz. 728). Klasyfikację tę opracowano zgodnie ze standardami międzynarodowymi.

Zawód jest w niej definiowany jako zbiór zadań (zespół czynności) wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych stale lub z niewielkimi zmianami przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji (wiedzy i umiejętności) zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu winno stanowić źródło dochodu. Zawód może dzielić się na specjalności, które są wynikiem podziału pracy w ramach zawodu i zawierają czynności o podobnym charakterze wymagające pogłębionej lub dodatkowej wiedzy i umiejętności zdobytych w wyniku dodatkowego szkolenia lub praktyki.

Monitoring dotyczy 30 dużych grup zawodowych (kod 2 cyfrowy), 387 grup elementarnych (kod 4 cyfrowy) oraz 1636 zawodów i specjalności określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności” wprowadzonej do stosowania Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2007 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania.

Ponadto przy monitoringu uwzględniono także poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności, która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 października 1997 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

W nowej wersji klasyfikacji dokonano zmiany polegające na: wprowadzeniu grup obejmujących zawody funkcjonujące w siłach zbrojnych, zmniejszeniu liczby zawodów i specjalności, wprowadzeniu nowych zawodów dotychczas w niej niewystępujących, zmianie grupowania zawodów w niektórych obszarach, skróceniu

kodu grup elementarnych z pięciocyfrowego na czterocyfrowy oraz kodu zawodów z siedmiocyfrowego na sześciocyfrowy. W wyniku przeprowadzonych zmian struktura klasyfikacji obejmuje obecnie 10 grup wielkich, 30 dużych, 116 średnich oraz 387 grup elementarnych. Grupy elementarne zawierają 1 636 zawodów i specjalności wobec 2 408 w wersji przed zmianami.

Szczegółową analizą objęto grupy elementarne czterocyfrowe.

Dla potrzeb opracowania wykorzystano także zalecenia metodologiczne Krajowego Urzędu Pracy sporządzone na podstawie projektu prof. M. Kabaja zawartego w publikacji Strategie i pogramy przeciwdziałania bezrobociu.

Podstawowe definicje²

- 1) Przez **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych** należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.
- 2) Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- 3) Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Źródła informacji³

Podstawowymi źródłami informacji do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych są:

- 1) Dane zgromadzone w powiatowych urzędach pracy, dotyczące osób bezrobotnych oraz zgłoszonych ofert pracy według zawodów i specjalności,

---

² Tamże s.6.

³ Tamże s.6-7.

a także zgłoszonych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

- 2) Informacje oparte na badaniach sondażowych w zakładach pracy dotyczących obecnego stanu zatrudnienia oraz przewidywanych przyjęć i zwolnień pracowników według zawodów w ciągu najbliższego roku.
- 3) Informacje oparte na badaniach sondażowych w szkołach ponadgimnazjalnych w zakresie przewidywanej liczby absolwentów według zawodów w danym roku szkolnym.

Zakłada się, że w dalszej perspektywie prac nad monitoringiem zakres gromadzonej informacji ulegnie rozszerzeniu o:

1. Informacje prasowe o ofertach zatrudnienia według zawodów.
2. Informacje oparte na badaniach losów absolwentów szkół.

W celu zbadania sytuacji na rynku pracy poszczególnych grup zawodowych posłużono się informacjami dotyczącymi stanu bezrobocia na koniec 2008 roku (Sprawozdanie MPiPS-01) oraz informacjami o ofertach pracy pozyskanych przez urzędy pracy w ciągu całego badanego okresu (Załącznik 2 i 3 do Sprawozdania MPiPS-01).

Sytuacja na zachodniopomorskim rynku pracy w 2008 roku

W 2008 roku notowano w dalszym ciągu spadek bezrobocia rejestrowanego w województwie zachodniopomorskim. Obok działań prowadzonych przez publiczne służby zatrudnienia w naszym regionie, mających na celu aktywizację bezrobotnych przy wykorzystaniu dostępnych środków oraz tworzenie nowych programów (szkoleniowe, doradcze, pomocowe, edukacyjne) zwiększających możliwości rozwoju i wykorzystania potencjału zasobów ludzkich województwa, duże znaczenie i wpływ na wielkość bezrobocia mają czynniki społeczne, gospodarcze i przyrodnicze. Do najbardziej pozytywnych i napędzających rozwój zaliczyć należy: dogodne położenie geograficzne, wysoki poziom urbanizacji, dostępność różnych rodzajów transportu (drogowy, kolejowy, lotniczy, wodny), rozwinięty przemysł i usługi związane z gospodarką morską, warunki sprzyjające rozwojowi turystyki. Z drugiej strony barierą dla rozwoju województwa jest jego peryferyjne położenie

w stosunku do polskiego rynku i tym samym jego małe znaczenie dla krajowej gospodarki, dysproporcje przestrzenne w sieci osadniczej co utrudnia dostęp do usług i miejsc pracy dla mieszkańców wschodniej i południowej części regionu, mała ilość znaczących surowców naturalnych a także sezonowość niektórych działów gospodarki (rolnictwo, leśnictwo, budownictwo, turystyka).

Rynek pracy województwa zachodniopomorskiego w 2008 roku

W 2008 roku w województwie zachodniopomorskim przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 163,4 tys. osób wobec 160,3 tys. osób w 2007 roku. Przeciętne zatrudnienie w sektorze publicznym wynosiło 26,7 tys. osób (29,5 tys. osób przed rokiem) a w sektorze prywatnym 136,7 tys. osób (4,5% więcej niż w roku poprzednim). Wzrost zatrudnienia nastąpił w większości sekcji, a największy w hotelach i restauracjach (o 6,8%), budownictwie (o 6,0%) oraz handlu i naprawach (o 5,5%).

Rejestr REGON w końcu 2008 roku obejmował 213 124 podmioty gospodarki narodowej tj. 2 374 więcej niż w analogicznym okresie roku poprzedniego. W 96,2% były to jednostki o liczbie pracujących do 9 osób. Liczba jednostek sektora prywatnego wyniosła 206 128 (96,7% REGON) czyli o 1,9% więcej niż przed rokiem. W sektorze publicznym skupionych było 6 996 podmiotów gospodarki narodowej tj. 18,1% mniej niż w końcu 2007 roku.

Do sekcji w największym stopniu koncentrujących swoją działalność zaliczyć należy: handel i naprawy (27,4% z ogółu podmiotów), obsługa nieruchomości i firm (18,0%), budownictwo (11,9%) i przetwórstwo przemysłowe (8,5). Największy wzrost odnotowano w budownictwie (o 7,5%) a spadek w sekcji handlu i napraw (2,2%). W dalszym ciągu zmniejsza się liczba przedsiębiorstw państwowych – 15 w końcu 2008 roku (o 14 mniej niż przed rokiem).

Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w końcu 2008 roku wyniosła 165 807 wobec 164 016 w końcu 2007 roku i stanowiło to 77,8% całej zbiorowości REGON. Działalność gospodarcza prowadzona była głównie w zakresie handlu i napraw (29,5% podmiotów), obsługi nieruchomości i firm (14,2%), budownictwa (13,6%) i przetwórstwa przemysłowego (8,4%).

Tabela 1. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w województwie zachodniopomorskim wg stanu na koniec 2007 i 2008 roku

Wyszczególnienie	2007	UDZIAŁ (%) W OGÓŁEM	2008	UDZIAŁ (%) W OGÓŁEM	DYNAMIKA 2008/2007 (%)
OGÓŁEM	210 750	100,0	213 124	100,0	101,1
Sektor publiczny	8 538	4,1	6 996	3,3	81,9
Sektor prywatny	202 212	95,9	206 128	96,7	101,9
Przedsiębiorstwa państwowe	29	0,014	15	0,007	51,7
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	164 016	77,8	165 807	77,8	101,1
Podmioty zatrudniające do 9 pracowników	202 745	96,2	205 065	96,2	101,1

Źródło: GUS

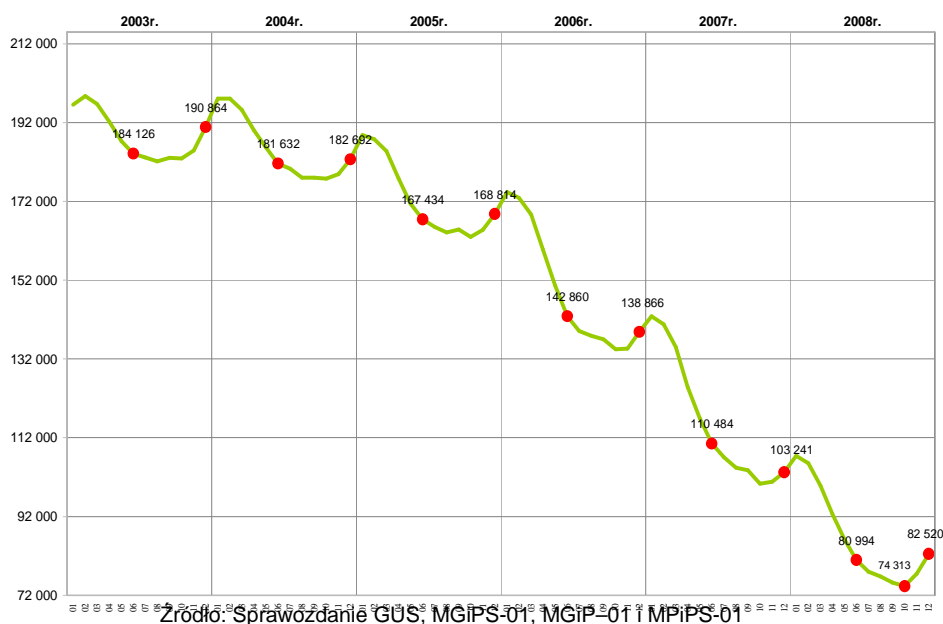
W układzie terytorialnym najwięcej zarejestrowanych podmiotów odnotowano w Szczecinie (30,1% z ogółu zarejestrowanych jednostek), Koszalinie (8,7%), powiecie kołobrzeskim (6,4%) i stargardzkim (5,5%)

Liczba bezrobotnych w województwie i powiatach

W województwie zachodniopomorskim w 2008 roku w dalszym ciągu notowano spadek liczby bezrobotnych zauważalny od 2004 roku. Pomimo wielu czynników wpływających na dynamikę bezrobocia w dalszym ciągu głównym elementem charakterystycznym dla województwa zachodniopomorskiego jest sezonowość rynku pracy. Rok 2008 zakończył się w skali województwa, ogólną liczbą 82 520 zarejestrowanych osób pozostających bez pracy oraz stopą bezrobocia na poziomie 13,4 %. Liczba bezrobotnych kobiet w grudniu 2008 roku wyniosła 47 888 osób. Procentowy udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrastał do 2007 roku gdzie na koniec grudnia osiągnął wartość 59,6% (61 556 osób). W końcu 2008 roku było to już o 1,6 punktu procentowego mniej.

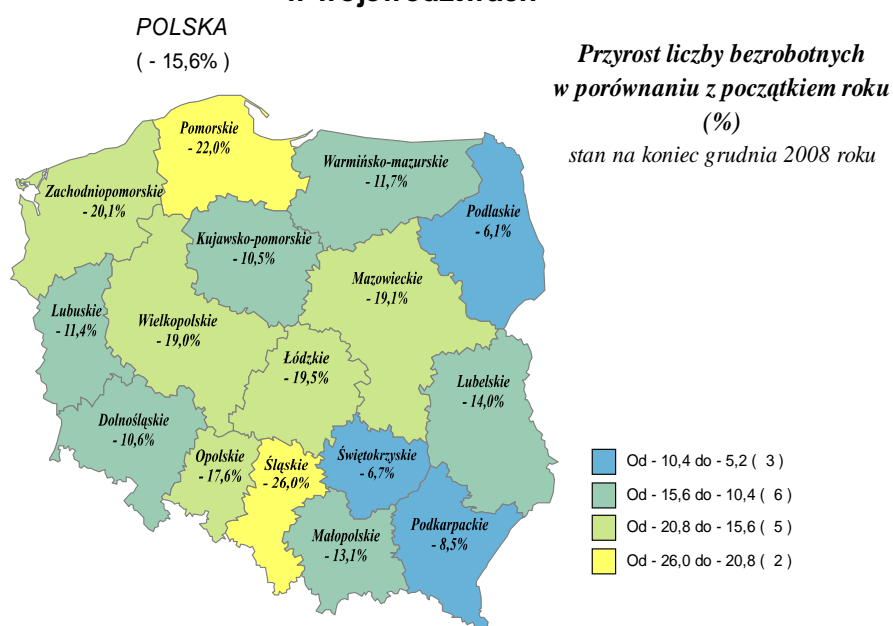
Trend sezonowości oraz wyraźny spadek wielkości bezrobocia zachodniopomorskiego rynku pracy w ciągu kilku ostatnich lat widoczny jest na wykresie nr 1.

Wykres 1. Liczba bezrobotnych zarejestrowanych w województwie zachodniopomorskim w latach 2003-2008

Liczba bezrobotnych w 2008 roku systematycznie malała we wszystkich regionach Polski. Jak ukazuje wykres nr 2 największe spadki zaobserwowano w województwie śląskim (26,0 %) i pomorskim (22,0%) Najmniejszy spadek w odniesieniu do początku roku odnotowano w województwach: podlaskim (6,1%), świętokrzyskim (6,7%) i podkarpackim (8,5%).

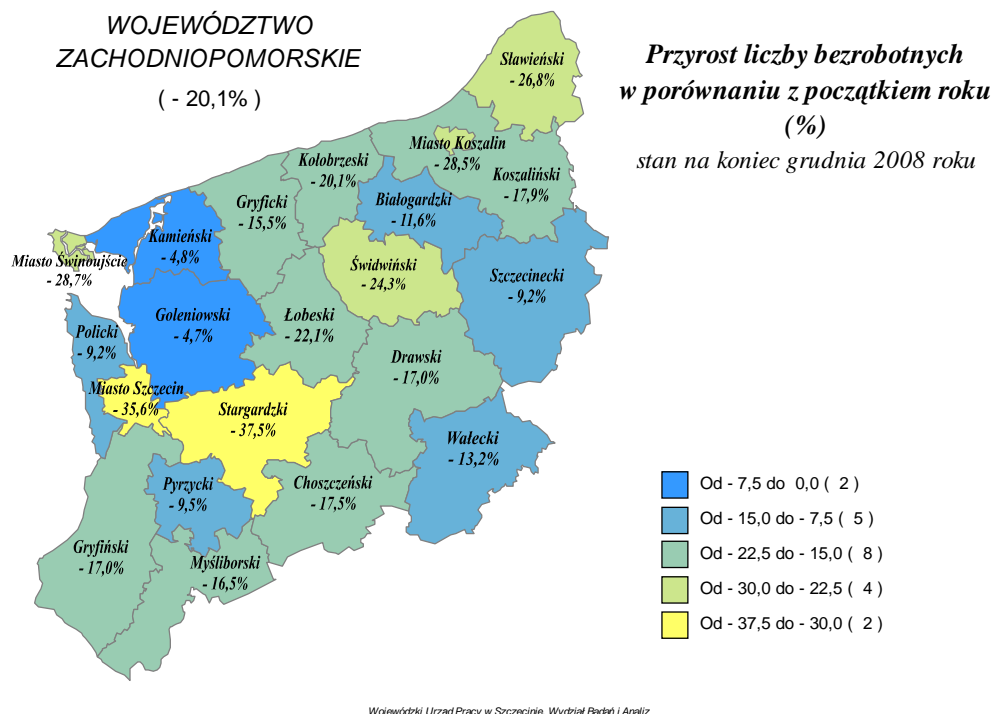
Wykres 2. Spadek liczby bezrobotnych w porównaniu z początkiem roku w województwach

Spadek liczby bezrobotnych w kraju ma swoje odzwierciedlenie zarówno w województwach, jak i w powiatach. Pozytywnym zjawiskiem w 2008 roku

był spadek liczby osób pozostających poza zatrudnieniem w porównaniu z początkiem roku we wszystkich powiatach województwa zachodniopomorskiego.

Wykres 3. Spadek liczby bezrobotnych w porównaniu z początkiem roku z podziałem na powiaty

O 20,1% spadła liczba bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim w końcu roku 2008 w porównaniu z początkiem roku. W siedmiu powiatach odnotowano spadki liczby bezrobotnych powyżej wartości dla województwa i są to : powiat stargardzki (37,5%), Miasto Szczecin (35,6%), Miasto Świnoujście (28,7%), Miasto Koszalin (28,5%), powiat sławieński (26,8%), powiat świdwiński (24,3%) i łobeski (22,1%) W najmniejszym stopniu zmalała liczba bezrobotnych w powiecie goleniowskim (4,7%) i kamieńskim (4,8%).

Na koniec 2008 roku stopa bezrobocia dla Polski osiągnęła wartość 9,5%, w porównaniu z grudniem 2007 roku nastąpił spadek o 1,7%.

Tabela 2. Dynamika stopy bezrobocia

Lp.		Stopa bezrobocia (%) osoby bezrobotne w liczbie cywilnej ludności aktywnej zawodowo			Przyrost/Spadek (-)	
		12.2006	12.2007	12.2008	2007 - 2006	2008 - 2007
	POLSKA	14,9	11,2	9,5	-3,7	-1,7
1	Dolnośląskie	16,8	11,4	10,2	-5,4	-1,2
2	Kujawsko-Pomorskie	19,3	14,9	13,4	-4,4	-1,5
3	Lubelskie	15,5	13,0	11,3	-2,5	-1,7
4	Lubuskie	19,3	14,0	12,4	-5,3	-1,6
5	Łódzkie	14,8	11,2	9,2	-3,6	-2,0
6	Małopolskie	11,4	8,7	7,6	-2,7	-1,1
7	Mazowieckie	11,9	9,0	7,3	-2,9	-1,7
8	Opolskie	16,3	11,9	9,9	-4,4	-2,0
9	Podkarpackie	16,5	14,2	13,1	-2,3	-1,1
10	Podlaskie	13,3	10,4	9,8	-2,9	-0,6
11	Pomorskie	15,5	10,7	8,4	-4,8	-2,3
12	Śląskie	12,8	9,2	6,9	-3,6	-2,3
13	Świętokrzyskie	17,8	14,9	13,9	-2,9	-1,0
14	Warmińsko-Mazurskie	23,7	18,7	16,8	-5,0	-1,9
15	Wielkopolskie	11,8	7,8	6,4	-4,0	-1,4
16	Zachodniopomorskie	21,7	16,4	13,4	-5,3	-3,0

Źródło: Sprawozdanie GUS

W województwie zachodniopomorskim stopa bezrobocia w omawianym okresie wyniosła 13,4%. W 2008 roku województwo zachodniopomorskie odnotowało największy spadek stopy bezrobocia w kraju na poziomie 3,0% w stosunku do grudnia 2007 roku. Najniższą stopę bezrobocia zaobserwowano w województwie wielkopolskim (6,4%), śląskim (6,9%) i mazowieckim (7,3%).

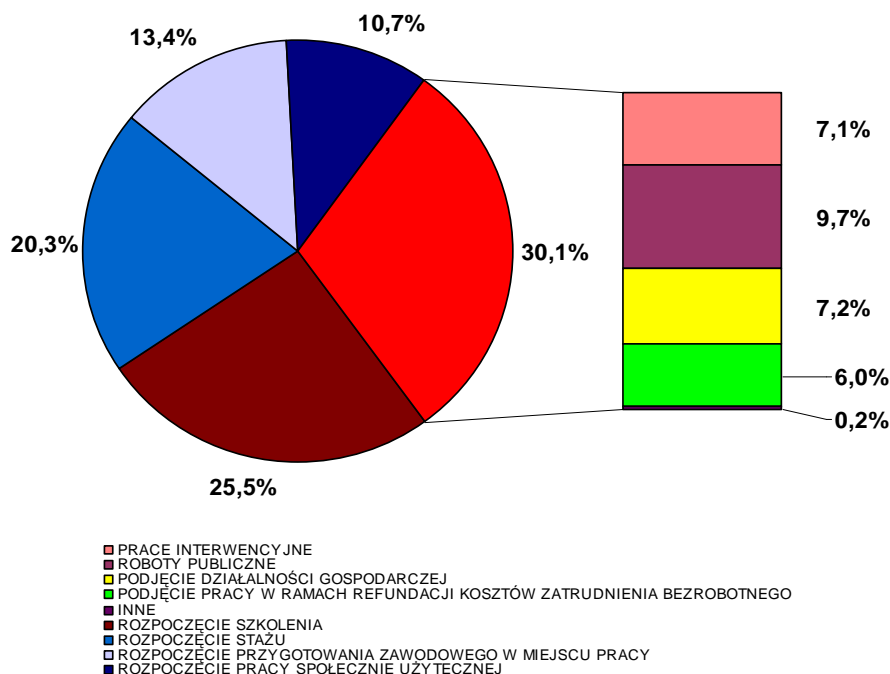
Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

Kolejnym niezmiernie istotnym czynnikiem wpływającym na poprawę sytuacji na rynku pracy, są aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. W 2008 roku w aktywnych formach uczestniczyło 42 882 osób (w porównaniu z rokiem 2007 nastąpił wzrost o 1 829 osób).

Najwięcej osób skorzystało ze szkoleń (10 935 osób, 25,5%) i staży (8 724 osoby, 20,3%). W następnej kolejności aktywizację zawodową przeprowadzano w ramach: przygotowania zawodowego w miejscu pracy (5 761 osób, 13,4%), prac społecznie użytecznych (4 572 osoby, 10,7%), robót publicznych (4 143 osoby, 9,7%), podjęcia działalności gospodarczej (3 067 osób, 7,2%) prac interwencyjnych

(3 024 osoby, 7,1%), podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego (2 558 osób, 6,0%). Z innych form skorzystało 98 osób (0,2%).

Wykres 4. Udział bezrobotnych w aktywnych formach przeciwdziałania bezrobociu w województwie zachodniopomorskim w 2008 roku

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS-01

Wybrane kategorie bezrobotnych

Liczba osób uprawnionych do pobierania zasiłku w końcu 2008 roku wyniosła 17 138 osób, udział osób pobierających zasiłki do ogółu bezrobotnych wyniósł 20,8% czyli 3,8% więcej niż przed rokiem. Powiatami o największym udziale osób pobierających zasiłki były: świdwiński (28,5%) drawski (27,1%) i sławieński (26,3%). Powiatem, w którym odnotowano najmniejszy udział bezrobotnych pobierających zasiłki był powiat Miasto Szczecin – 14,3%.

Osoby bezrobotne zamieszkałe na wsi w 2008 roku, stanowiły 45,1% ogólnej liczby osób bezrobotnych (37 223 osoby). W porównaniu z rokiem 2007 w tej kategorii odnotowano spadek liczby bezrobotnych o 7 888 osób.

Tabela 3. Wybrane kategorie osób bezrobotnych w województwie zachodniopomorskim w latach 2007-2008

Wyszczególnienie	2007				2008				Różnica 2008 - 2007	
	Ogółem	Udział w ogółem (%)	Kobiety	Udział w ogółem (%)	Ogółem	Udział w ogółem (%)	Kobiety	Udział w ogółem (%)	Ogółem	Kobiety
Ogółem	103 241	100,0	61 556	59,6	82 520	100,0	47 888	58,0	-20 721	-13 668
Z prawem do zasiłku	17 541	17,0	9 040	8,8	17 138	20,8	9 079	11,0	-403	39
Zamieszkali na wsi	45 111	43,7	27 390	26,5	37 223	45,1	22 355	27,1	-7 888	-5 035
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	2 946	2,9	2 010	1,9	2 967	3,6	1 971	2,4	21	-39
Cudzoziemcy	50	0,0	35	0,0	44	0,1	30	0,0	-6	-5
Do 25 roku życia	17 871	17,3	11 152	10,8	15 147	18,4	9 217	11,2	-2 724	-1 935
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	796	0,8	543	0,5	802	1,0	547	0,7	6	4
Długotrwale bezrobotne	64 309	62,3	40 841	39,6	42 523	51,5	27 318	33,1	-21 786	-13 523
Powyżej 50 roku życia	24 901	24,1	11 495	11,1	20 101	24,4	8 877	10,8	-4 800	-2 618
Bez kwalifikacji zawodowych	34 078	33,0	22 117	21,4	25 643	31,1	16 604	20,1	-8 435	-5 513
Niepełnosprawni	2 841	2,8	1 472	1,4	3 050	3,7	1 560	1,9	209	88

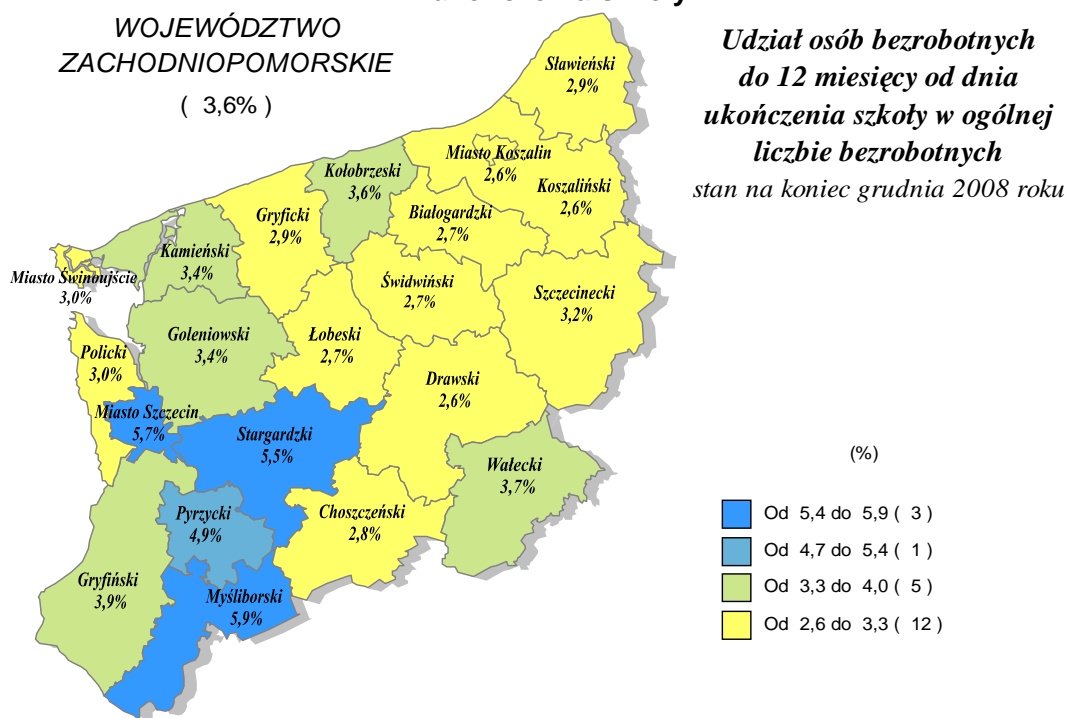
Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS-01

Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki stanowią 3,6% ogólnej liczby bezrobotnych, tj. 2 967 osób, w tym 1 971 kobiet. W porównaniu z końcem 2007 roku nastąpił spadek liczby osób zarejestrowanych, jako bezrobotne w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki o 21 osób.

Wśród tej grupy osób do rejestrów urzędów pracy najczęściej trafiali przedstawiciele zawodów takich jak:

- Sprzedawca – 158 osób
- Ekonomista – 116 osób
- Technik żywienia i gospodarstwa domowego – 108 osób
- Kucharz małej gastronomii – 95 osób
- Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista] – 63 osób
- Socjolog – 42 osoby
- Pedagog – 41 osoby.

Wykres 5. Udział osób bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie, Wydział Badań i Analiz

W 2008 roku największym udziałem osób bezrobotnych zarejestrowanych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki do ogółem bezrobotnych, charakteryzowały się powiaty: myśliborski – 5,9%, Miasto Szczecin – 5,7% i powiat stargardzki – 5,5%. Najmniej osób z tej kategorii odnotowano w powiatach: drawskim, Mieście Koszalin i koszalińskim , po 2,6%.

Liczba osób długotrwale bezrobotnych, tj. osób pozostających w rejestrach urzędów pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy w końcu 2008 roku wyniosła 42 523 osoby (51,5% ogólnej liczby bezrobotnych). W stosunku do roku 2007 nastąpił spadek w tej kategorii o 21 786 osób.

Kwestia długotrwałego bezrobocia jest dużym problemem społecznym, bowiem osoby z tej grupy są w najwyższym stopniu zagrożone marginalizacją społeczną z powodu długotrwałego pozostawania bez pracy. Osoby, które pozostają „krótko” poza zatrudnieniem mają większe szanse na znalezienie pracy niż osoby długotrwale poszukujące pracy.

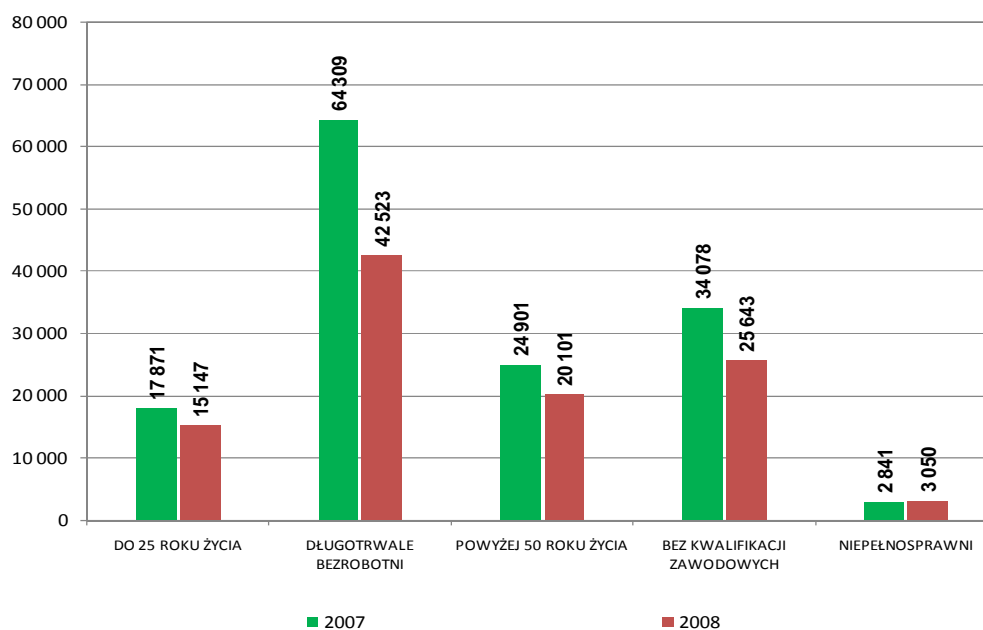

Kategoria osób powyżej 50 roku życia jest kolejną istotną grupą znajdującą się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Osoby z grupy powyżej 50 roku życia stanowią 24,4% (tj. 20 101 osób) ogólnej liczby bezrobotnych. W 2008 roku procentowy udział tej grupy w liczbie bezrobotnych ogółem wzrósł o 0,3 punktu procentowego. W roku 2007 wskaźnik ten wynosił 24,1%.

W porównaniu z rokiem 2007 nastąpił spadek liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w kategorii „50+” o 4 800 osób. Pomimo spadku tej liczby mężczyźni nadal stanowią większość w omawianej kategorii. W 2007 roku było ich 53,8% (kobiet 46,2%), a w roku 2008 – 55,8% (kobiet 44,2%).

Osoby bez kwalifikacji zawodowych stanowiły w 2008r. - 31,1% (25 643 osoby) ogólnej liczby bezrobotnych, z czego 16 604 to kobiety. W porównaniu z rokiem poprzednim nastąpił spadek liczby osób niewykwalifikowanych o 8 435 osób.

Wykres 6. Liczba bezrobotnych w wybranych kategoriach w końcu 2007 i 2008 roku

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS-01

Osoby samotnie wychowujące, co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia stanowiły w końcu 2008 roku 13,5% ogólnej liczby bezrobotnych (11 127 osób). W przeważającej części były to kobiety, które stanowiły 90,2% ogólnej liczby w tej kategorii.

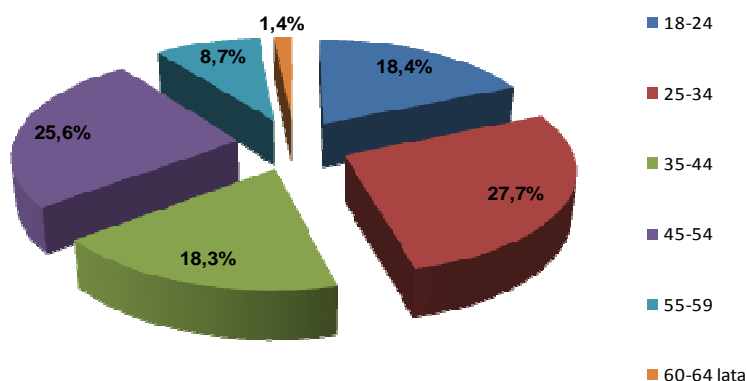
Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych ogółem kształtowała się na poziomie 3 050 osób (kobiety – 1 560 osób), stanowiło to 3,7% ogółu bezrobotnych w województwie.

Struktura zarejestrowanych bezrobotnych

Szczegółowy obraz bezrobocia rejestrowanego w województwie prezentuje struktura osób bezrobotnych według wieku, wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy i stażu pracy.

Analizując strukturę bezrobocia województwa zachodniopomorskiego w 2008r. według wieku, największą grupę osób bezrobotnych reprezentowały osoby w przedziale wiekowym 25 - 34 lata. Stanowiły one 27,7% ogółu bezrobotnych. Na drugiej pozycji uplasowała się kategoria osób w wieku 45 - 54 lata – 25,6%. Następnie według kolejności w poszczególnych kategoriach wiekowych odsetek bezrobotnych kształtował się następująco: 18 - 24 lata na poziomie 18,4%; 35 - 44 lata – 18,3%. Dwie zdecydowanie najmniejsze grupy stanowiły osoby w wieku od 55 do 59 lat (tj. 8,7%) i osoby sklasyfikowane w kategorii 60 - 64 lata, które stanowiły 1,4% ogólnej liczby bezrobotnych.

Wykres 7. Struktura bezrobotnych według wieku na koniec grudnia 2008 roku

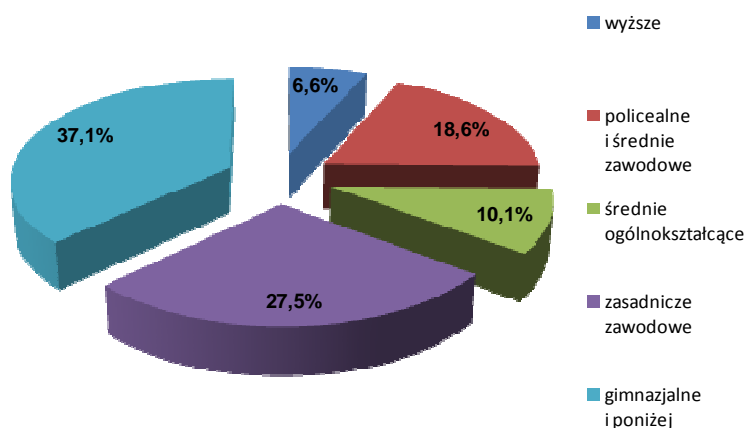

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS – 01, Załącznik 1

W strukturze osób pozostających poza zatrudnieniem według wykształcenia, można zauważyć, że największą grupę stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, jest to ponad 37,1% ogólnej liczby bezrobotnych. Kolejną znaczną grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (27,5%). Pozostałe grupy stanowią razem 35,3% ogólnej liczby bezrobotnych i są to osoby z wykształceniem: policealnym i średnim zawodowym – 18,6%; średnim

ogólnokształcącym – 10,1% oraz osoby legitymujące się wyższym wykształceniem – 6,6%.

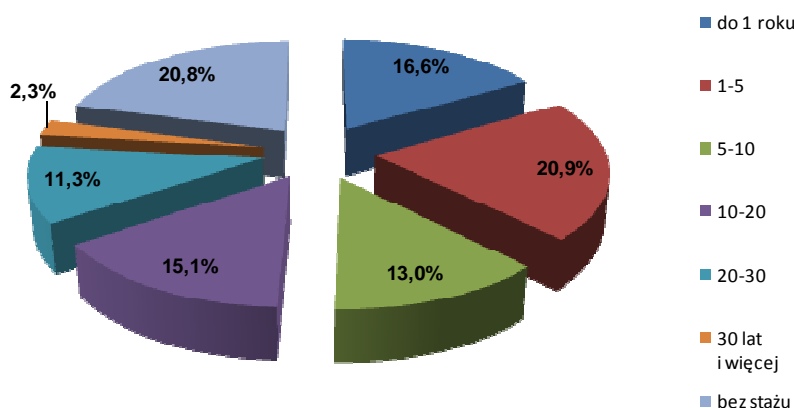
Wykres 8. Struktura bezrobotnych według wykształcenia na koniec grudnia 2008 roku

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS – 01, Załącznik 1

Analizując dane dotyczące podziału liczby bezrobotnych według stażu pracy można zaobserwować znaczny udział osób w grupie ze stażem 1 – 5 lat (20,9 %), bez stażu (20,8%) i do 1 roku (16,6%). Ponad 37% ogółu bezrobotnych stanowili bezrobotni z dwóch ostatnich grup (bez stażu i do 1 roku), co wskazuje na dużą grupę bezrobotnych, którą stanowią absolwenci i młode osoby z niewielkim stażem pracy.

Wykres 9. Struktura bezrobotnych według stażu pracy na koniec grudnia 2008 roku

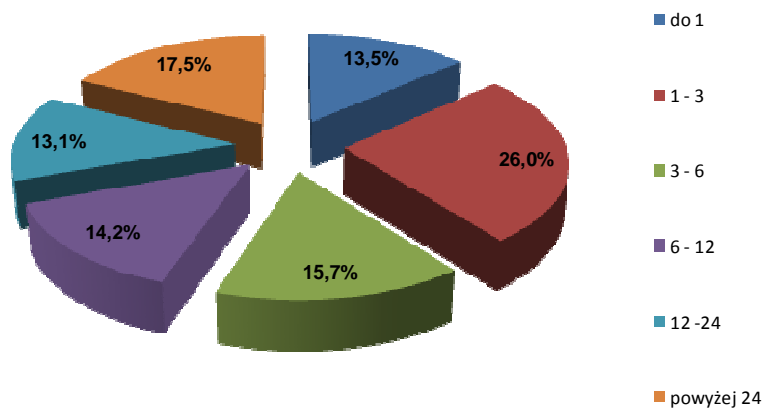

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS – 01, Załącznik 1

W roku 2008 osoby zarejestrowane jako bezrobotne, figurujące w rejestrach powyżej 12 miesięcy stanowiły w województwie zachodniopomorskim ponad 30,6% ogólnej liczby osób bezrobotnych. W kategorii od 12 do 24 miesięcy udział ten wynosił 13,1% ogólnej liczby bezrobotnych, natomiast w kategorii powyżej 24 miesięcy pozostawania bez pracy odnotowano 17,5% ogółu bezrobotnych. Kolejne

wyróżnione kategorie to: od 1 do 3 miesięcy ponad 26,0%; od 3 do 6 miesięcy – 15,7%; od 6 do 12 miesięcy ponad 14,2% i do 1 miesiąca – 13,5%.

Wykres 10. Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania bez pracy wg stanu na koniec grudnia 2008 roku

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS – 01, Załącznik 1

Analiza bezrobocia według PKD

Polska Klasyfikacja Działalności jest podstawą systemu klasyfikacji gospodarczych i społecznych, do której nawiązują inne klasyfikacje, a zwłaszcza Polska Klasyfikacja Wyrobów i Usług. PKD ustala symbole, nazwy i zakres poszczególnych grup klasyfikacyjnych na pięciu różnych poziomach, tj. sekcji i podsekcji, działów, grup, klas i podklas. Klasyfikacja działalności stosowana jest m.in. do:

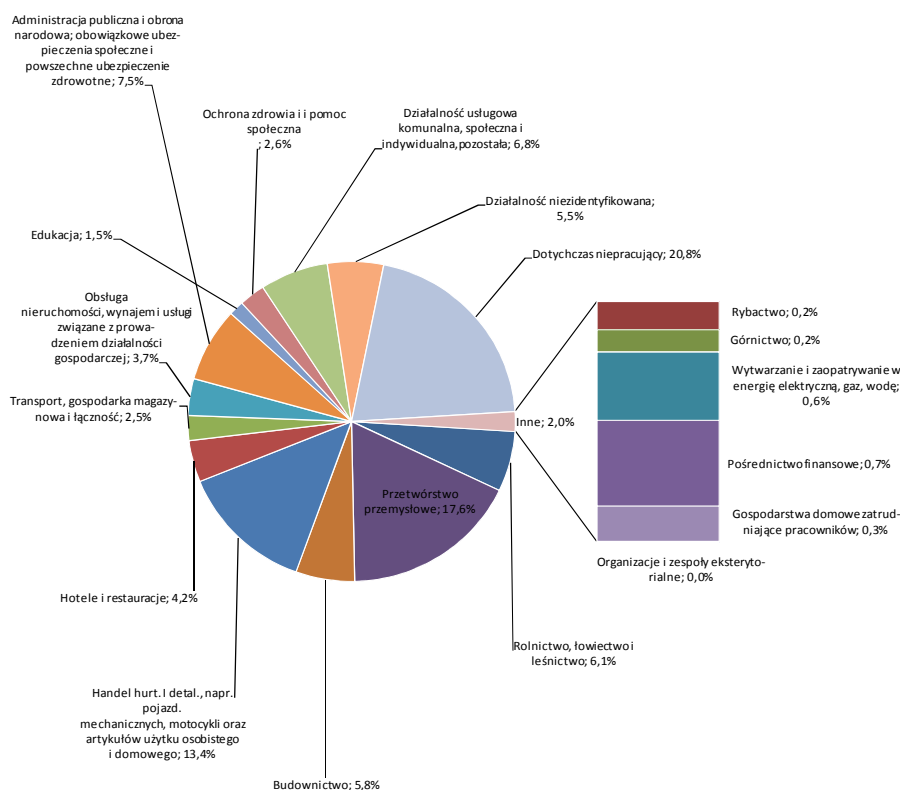
- klasyfikowania podmiotów gospodarczych dla potrzeb krajowego urzędowego rejestru podmiotów gospodarki narodowej REGON - wg rodzaju prowadzonej przez nie działalności,
- przedstawiania struktury gospodarki narodowej z punktu widzenia społecznego podziału pracy,
- zestawiania dynamicznych szeregów dla potrzeb ekonomicznej analizy rozwoju gospodarczego,
- opracowywania bilansów gospodarki narodowej, w tym zintegrowanych rachunków narodowych,
- sporządzania porównań międzynarodowych,
- zestawiania informacji statystycznych, odpowiednio porównywalnych z innymi krajami.

W poszczególnych sekcjach PKD odnotowano (stan na 31 grudnia 2008r.):

- *Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 5 019 osób, w tym 2 445 kobiet. W 2008 roku odnotowano 1 548 oferty pracy.
- *Rybnictwo* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 198 osób, w tym 58 kobiet. W 2008 roku w sekcji tej odnotowano o 123 oferty mniej niż rok wcześniej (38 ofert).
- *Górnictwo* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 147 osób, w tym 65 kobiet. Liczba ofert pracy od 2003 roku systematycznie malała, osiągając w 2006 roku sumę 58 ofert. W 2007 roku odnotowano 141 ofert pracy, a w 2008 było to 81 ofert.
- *Przetwórstwo przemysłowe* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 14 534 osób, w tym 8 047 kobiet. Liczba ofert pracy w tej sekcji od 2002 roku systematycznie rosła, osiągając w 2007 roku sumę 15 773 ofert, a w 2008 – liczbę 11 511 co stanowiło 17,0 % ogólnej liczby ofert pracy.
- *Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 466 osób, w tym 103 kobiety. Liczba ofert pracy od 2004 roku utrzymuje się na poziomie ponad 450, osiągając w 2008 roku sumę 676 ofert.
- *Budownictwo* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 4 827 osoby, w tym 678 kobiet. Liczba ofert pracy od 2002 roku systematycznie rośnie, osiągając w 2008 roku sumę 6 374 ofert co stanowiło 9,4% ogółu ofert.
- *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 11 025 osób, w tym 7 751 kobiet. Liczba ofert pracy od 2001 roku systematycznie rośnie, przekraczając w 2006 roku 9 tysięcy ofert. W 2008 roku było to 9 266 ofert czyli 13,7% ogólnej liczby ofert.
- *Hotele i restauracje* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 3 463 osoby, w tym 2 801 kobiet. Liczba ofert pracy od 2002 roku systematycznie rośnie, osiągając w 2008 roku liczbę 3 699.
- *Transport, gospodarka magazynowa i łączność* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 2 069 osób, w tym 918 kobiet. Liczba ofert pracy od 2002 roku systematycznie rosła, osiągając w 2007 roku 3 108 ofert. W 2008 roku było ich 2 389.
- *Pośrednictwo finansowe* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 593 osoby, w tym 476 kobiet. Liczba ofert pracy od 2001 roku systematycznie rośnie, osiągając w 2007 roku sumę 1 447 ofert. W 2008 wpłynęło 1 226 ofert z tej sekcji.

- *Obsługa nieruchomości* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 3 055 osób, w tym 1 916 kobiet. Liczba ofert pracy od 2001 roku rosła, osiągając w 2007 roku 7 190 ofert. W 2008 roku odnotowano 8 037 ofert pracy (11,9% ogółu ofert).
- *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 6 166 osób, w tym 2 659 kobiet. W 2008 roku zgłoszono do urzędów pracy 12 337 ofert pracy tj. 18,2% z ogólnej liczby wszystkich ofert.
- *Edukacja* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 1 228 osób, w tym 946 kobiet. Do 2008 roku notowano wzrost liczby ofert pracy w tej sekcji których w analizowanym okresie było 2 986.
- *Ochrona zdrowia i pomoc społeczna* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 2 126 osób, w tym 1 716 kobiet. W ciągu 2008 roku odnotowano 3 621 ofert pracy.
- *Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 5 593 osoby, w tym 3 243 kobiety. Liczba ofert pracy z tej sekcji wyniosła w całym roku 3 848 tj. 5,7% z ogólnej liczby ofert.
- *Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 238 osób, w tym 185 kobiet. Liczba ofert pracy w 2008 roku – 5.
- *Działalności niezidentyfikowana* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 4 577 osób, w tym 2 621 kobiet.
- *Dotychczas niepracujący* – ogólna liczba bezrobotnych wyniosła 17 195 osób, w tym 11 259 kobiet.

Wykres 11. Udział (%) bezrobotnych według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy (wg klasyfikacji PKD) w końcu 2008 roku w województwie zachodniopomorskim

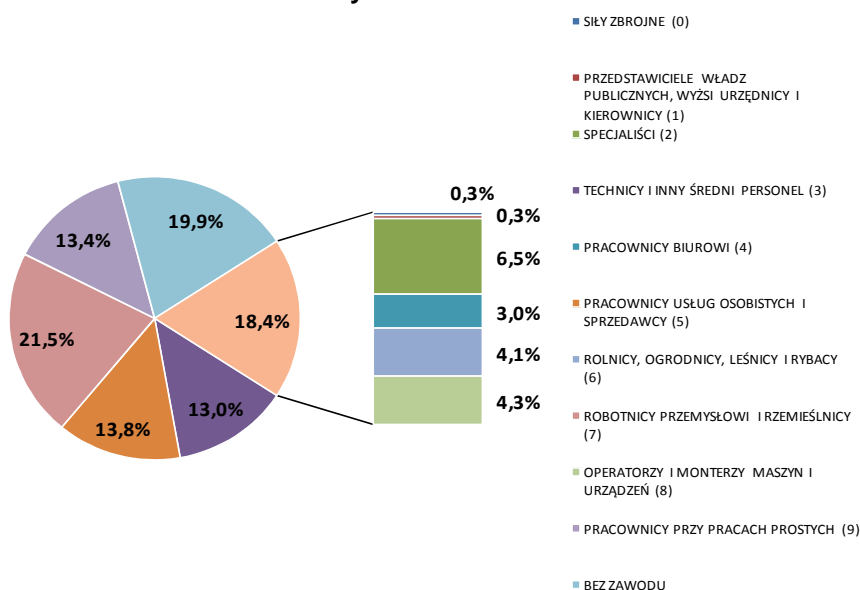

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS – 01, Załącznik 2

Analiza bezrobocia według zawodów

W końcu 2008 roku największa liczba zarejestrowanych bezrobotnych w układzie wielkich grup zawodowych pochodziła z grup: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy - 17 701 osób (21,5%), Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 11 405 (13,8%), Pracownicy przy pracach prostych – 11 098 (13,4%), Technicy i inny średni personel – 10 751 (13,0%). Najmniej bezrobotnych odnotowano w grupie siły zbrojne (218 osób) i przedstawiciele władz publicznych (268 osób). Spośród 82 520 bezrobotnych 16 419 osób tj. 19,9% sklasyfikowanych zostało jako nie posiadający zawodu. W ubiegłym roku był to udział o 1,2% wyższy.

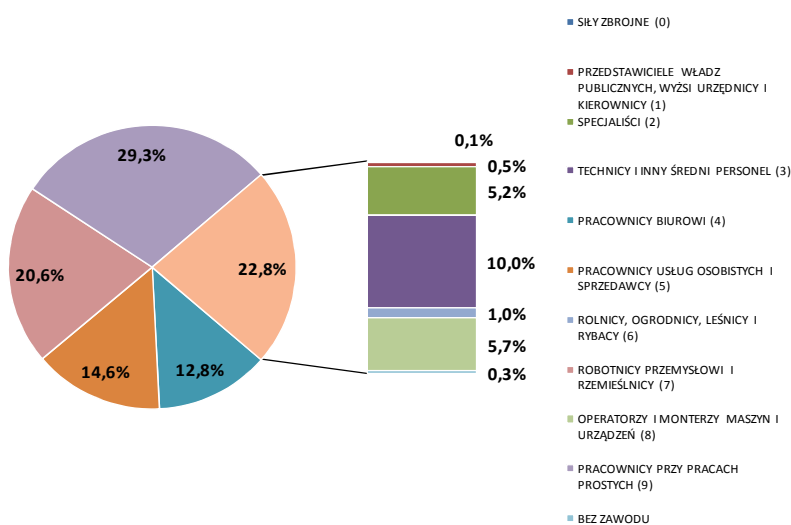
Wykres 12. Udział (%) zarejestrowanych bezrobotnych w układzie wielkich grup zawodowych w końcu 2008 roku

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS – 01, Załącznik 3

Najwięcej ofert pracy skupionych było w 2008 roku w grupie - pracownicy przy pracach prostych – 19 787 ofert tj. 29,3% wobec 30,4% w 2007 roku oraz robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 13 919 ofert czyli 20,6%. W następnej kolejności były to grupy: pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 14,6%, pracownicy biurowi – 12,8%, technicy i inny średni personel – 10,0%. Najmniej ofert pracy dotyczyło grupy siły zbrojne – 35 (0,1%) oraz osób bezrobotnych nie posiadających zawodu – 170 (0,3%).

Wykres 13. Oferty pracy w wielkich grupach zawodowych w 2008 roku

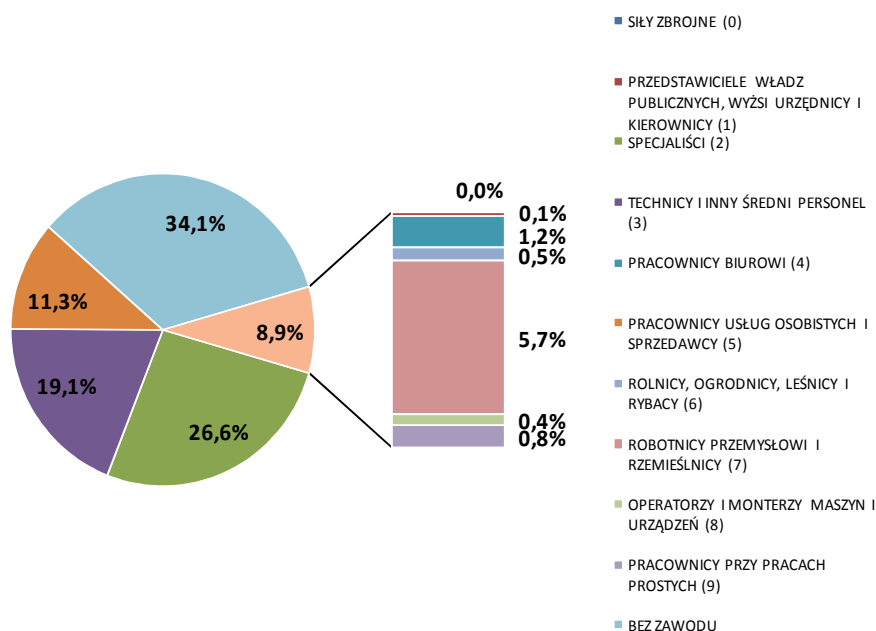

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS – 01, Załącznik 3

W grupie bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły (2 967 osób) najczęściej osób nie posiadało zawodu. W końcu 2008 roku stanowili oni 34,1% (wobec 30,7% przed rokiem) z ogółu tej kategorii (1 013 osób). Z grup wielkich najczęściej bezrobotnych stanowili specjaliści – 26,6%, technicy i inny średni personel – 19,1%, pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 11,3%. Znikomy udział mieli bezrobotni z tejże kategorii w grupach gdzie wymagane jest większe doświadczenie i kwalifikacje zawodowe, których młodzi ludzie tuż po skończeniu nauki nie posiadają. Zaliczyć tu należy grupy: siły zbrojne oraz przedstawiciele władz publicznych i wyżsi urzędnicy i kierownicy gdzie poziom bezrobocia jest relatywnie niski.

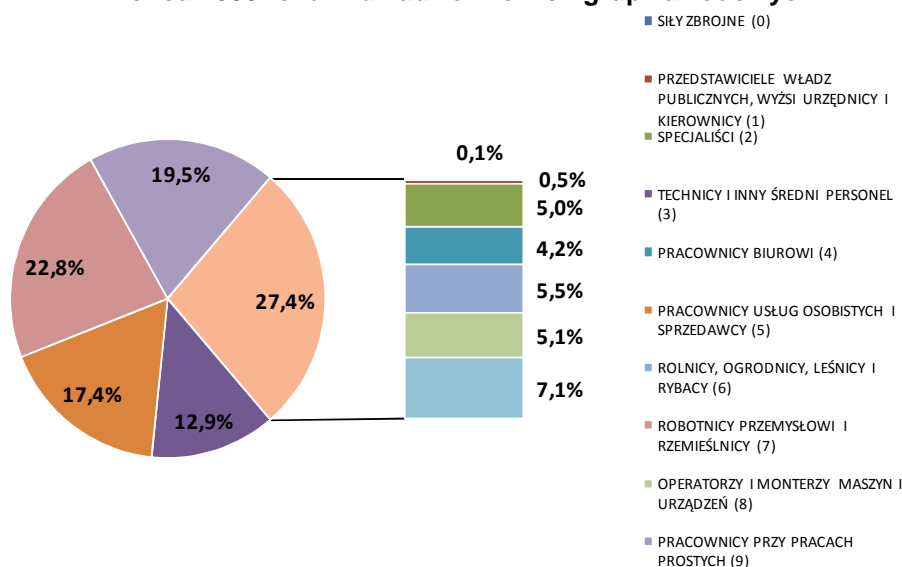
Wykres 14. Liczba bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły w końcu 2008 roku w układzie wielkich grup zawodowych

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS – 01, Załącznik 3

W przypadku bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy (19 871 osób wobec 30 008 osób w końcu 2007 roku) najczęściej znalazło się w grupie robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 22,8%, pracownicy przy pracach prostych – 19,5%, pracownicy usług osobistych i sprzedawcy – 17,4%, technicy i inny średni personel – 12,9%.

Wykres 15. Liczba bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w końcu 2008 roku w układzie wielkich grup zawodowych

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS – 01, Załącznik 3

Uwzględniając szczegółową klasyfikację (6 – cyfrową) odnoszącą się do danego zawodu, specjalności najwięcej ofert w 2008 roku dotyczyło zawodów:

- robotnik gospodarczy – 8 066,
- pracownik biurowy (Zawód szkolny: Technik prac biurowych) – 5 294,
- sprzedawca - 4 454,
- robotnik budowlany – 2 028,
- pracownik administracyjny (zawód szkolny: Technik administracji) – 2 013,
- sprzątaczką – 1 990,
- pomoc kuchenna – 1 195,
- pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle – 1 189,
- murarz - 1 157,
- kelner - 1 074.

Najwięcej zarejestrowanych **bezrobotnych** było w zawodzie:

- sprzedawca - 6 702,
- robotnik gospodarczy – 2 435,
- robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 2 228,
- asystent ekonomiczny (zawód szkolny: Technik ekonomista) – 2 098,
- kucharz - 1 832,
- ślusarz - 1 740,
- krawiec - 1 481,

- murarz - 1 320,
- szwaczka – 1 117,
- sprzątaczką – 1 044.

Wśród **osób bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia szkoły** najwięcej rejestrowało się osób posiadających zawód:

- sprzedawca - 158,
- ekonomista – 116,
- technik żywienia i gospodarstwa domowego - 108,
- kucharz małej gastronomii - 95,
- asystent ekonomiczny (zawód szkolny: Technik ekonomista) – 63,
- socjolog – 42,
- pedagog – 41,
- handlowiec (zawód szkolny: Technik handlowiec) – 40,
- mechanik pojazdów samochodowych – 39,
- technik mechanik - 28,
- pracownik administracyjny (zawód szkolny: Technik administracji) – 28.

Najwięcej **osób pozostających poza zatrudnieniem w okresie dłuższym niż 12 miesięcy** było w zawodzie:

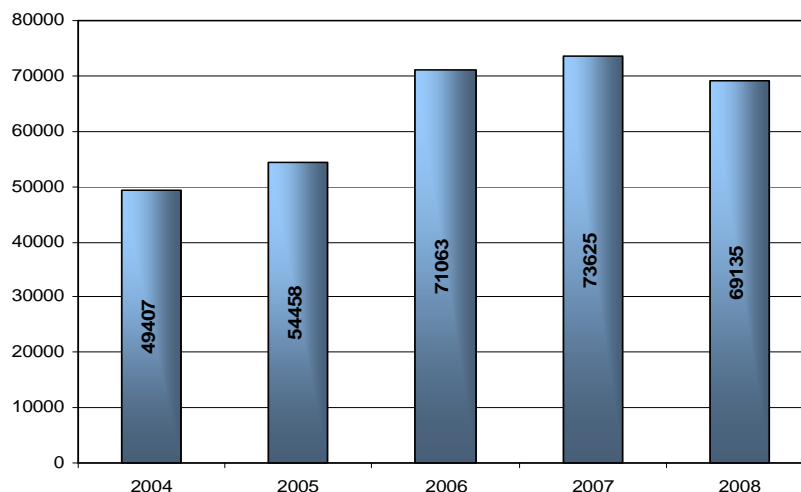
- sprzedawca - 2 235,
- robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 865,
- robotnik gospodarczy – 852,
- asystent ekonomiczny (zawód szkolny: Technik ekonomista) – 554,
- kucharz - 472,
- krawiec - 438,
- sprzątaczką – 409,
- ślusarz - 363,
- szwaczka – 353,
- murarz - 349.

Oferty pracy

W całym 2008 roku do powiatowych urzędów pracy naszego województwa wpłynęło 69 135 ofert pracy. W porównaniu z 2007 rokiem było to o 4 490 ofert

mniej. Z ogólnej liczby ofert subsydiowane stanowiły 44,2% (30 531 ofert) wobec 39,2% w 2007 roku, sezonowe 30,3% (20 958 ofert) tj. 4,4% mniej niż rok wcześniej. Oferty pracy pochodziły w większości z sektora prywatnego – 69,0% (47 679 ofert) wobec 72,1% w analogicznym okresie 2007 roku.

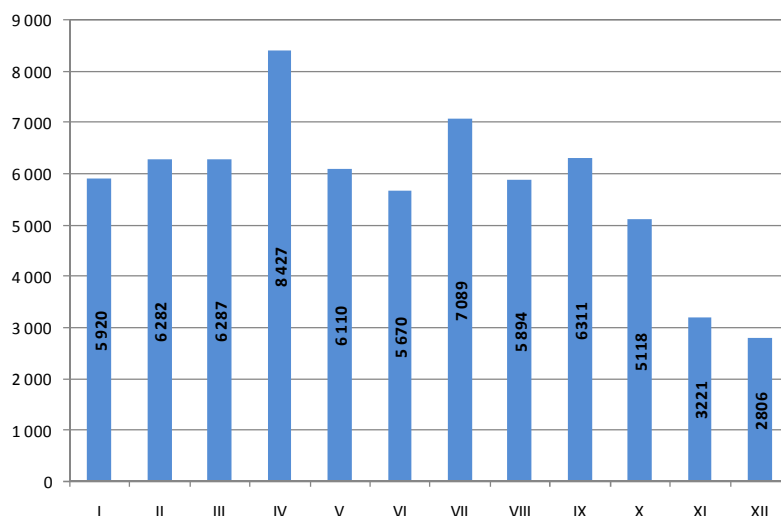
Wykres 16. Liczba ofert pracy w województwie zachodniopomorskim w latach 2004-2008

Źródło: Sprawozdanie GUS, MGIPS-01, MGIP-01 i MPiPS-01

Największa liczba ofert wpłynęła w kwietniu – 8 427 i lipcu – 7 089, a najmniej w grudniu – 2 806 ofert. Z ogólnej liczby ofert najczęściej dotyczyło staży – 14,9% (10 276 ofert) i przygotowania zawodowego w miejscu pracy – 9,4% (6 528). Następnie były to oferty na prace społecznie użyteczne – 6,2% (4 278), dla osób niepełnosprawnych – 1,8% (1 265), dla osób do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki – 0,4% (277), pozostałe – 67,3% (46 511 ofert).

Wykres 17. Liczba ofert pracy w województwie zachodniopomorskim w 2008 roku

Źródło: Sprawozdanie GUS, MPiPS – 01

Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2008 roku

Poniższa analiza dotyczyć będzie ofert pracy pozyskanych przez Powiatowe Urzędy Pracy w 2008 roku według wielkich grup zawodowych z uwzględnieniem charakterystycznych zawodów i specjalności ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty (T-I/W-10).

Dla wyróżnienia zawodów deficytowych, nadwyżkowych i zrównoważonych posłużono się miernikiem (wskaźnikiem) intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów

$k (W_{n,l}^k)$ wyliczanym według wzoru:

Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów $k (W_{n,l}^k)$

$$W_{n,l}^k = \frac{\bar{O}_l^k}{\bar{B}_l^k}$$

gdzie:

$\bar{O}_l^k$, $\bar{B}_l^k$ są określone wzorami

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

Na koniec 2008 roku w województwie zachodniopomorskim wyróżniono aż 7 dużych grup zawodowych charakteryzujących się wartością wskaźnika większą, niż 1,1, czyli dla przedziału zawodu deficytowego. Natomiast tylko jedna grupa charakteryzowała się wartością wskaźnika dla przedziału zawodu zrównoważonego. Odnotowano 22 duże grupy o wartości wskaźnika, poniżej 0,9, czyli zawody nadwyżkowe.

Wśród zawodów deficytowych wyróżniono grupy zawodów:

1. Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy (3,1026) – w porównaniu z 2007 rokiem, dla tej grupy wskaźnik deficytowości umocnił się.

2. Pracownicy obsługi biurowej (2,2002) – podobnie jak w 2007 roku tak i teraz pozostaje w grupie zawodów deficytowych (umocnienie wartości wskaźnika o 0,1606).
3. Pracownicy obrotu pieniężnego i obsługi klientów (1,8819) – tak samo jak w poprzednich dwóch przypadkach grupa ta w porównaniu z 2007 pozostaje wśród zawodów deficytowych
4. Pracownicy przy pracach prostych w handlu i usługach (1,6597) – w porównaniu z końcem 2007 roku pozostaje w grupie zawodów deficytowych.
5. Robotnicy zawodów precyzyjnych, ceramicy, wytwórcy wyrobów galanteryjnych, robotnicy poligraficzni i pokrewni (1,3277) – w porównaniu z rokiem 2007 grupa ta przeszła z zawodów nadwyżkowych.
6. Kierownicy dużych i średnich organizacji (1,2544) – grupa ta w porównaniu do 2007 roku pozostaje w grupie zawodów deficytowych.
7. Specjaliści szkolnictwa (1,1889) – grupa ta jeszcze w 2007 roku była wśród zawodów zrównoważonych.

W porównaniu z końcem 2007 roku w 2008 roku liczba zawodów deficytowych zwiększyła się.

Wśród zawodów zrównoważonych wyróżniono następującą grupę zawodów:

1. Robotnicy pomocniczy w rolnictwie, rybołówstwie i pokrewni (0,9121).

Wśród zawodów nadwyżkowych wyróżniono 22 duże grupy zawodów. W porównaniu z rokiem ubiegłym (grudzień 2007) pula zawodów nadwyżkowych zwiększyła się.

1. Rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby – 0,0036,
2. Rolnicy – 0,0473,
3. Siły zbrojne – 0,0686
4. Średni personel w zakresie nauk biologicznych i ochrony zdrowia – 0,0885,
5. Średni personel techniczny – 0,1392,
6. Pozostali specjaliści – 0,1515,
7. Specjaliści nauk fizycznych, matematycznych i technicznych – 0,1886,
8. Leśnicy i rybacy – 0,229,
9. Specjaliści nauk przyrodniczych i ochrony zdrowia – 0,2459,
10. Ogrodnicy – 0,2827,

11. Robotnicy obróbki metali i mechanicy maszyn i urządzeń – 0,3119,
12. Pozostali robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy – 0,3666,
13. Operatorzy maszyn i urządzeń wydobywczych i przetwórczych – 0,4363,
14. Kierownicy małych przedsiębiorstw – 0,4601
15. Modelki, sprzedawcy i demonstratorzy – 0,4795,
16. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy, zawodowi działacze – 0,5
17. Pracownicy usług osobistych i ochrony – 0,6168,
18. Pracownicy pozostałych specjalności – 0,6189,
19. Operatorzy i monterzy maszyn – 0,6563,
20. Górnicy i robotnicy budowlani – 0,6991,
21. Kierowcy i operatorzy pojazdów – 0,7642,
22. Robotnicy pomocniczy w górnictwie, przemyśle, budownictwie i transporcie – 0,8192.

Zawody deficytowe

Przez ***zawód deficytowy*** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Zawodem deficytowym nazywamy taki zawód, dla którego został wyliczony wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu i jest > od 1,1.

Tabela 10. Tabela 30 zawodów wg wskaźnika intensywności deficytu

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
"242905"	Referendarz sądowy	56
"712990"	Pozostali robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	45
"911202"	Sprzedawca na telefon	36
"341504"	Telemarketer	35
"522190"	Pozostali sprzedawcy i demonstratorzy	32,5
"345302"	Funkcjonariusz służby penitencjarnej	30
"744290"	Pozostali kaletnicy, rymarze i pokrewni	30
"243102"	Muzealnik	28
"742306"	Tartacznik	23
"612105"	Hodowca zwierząt futerkowych	21
"721290"	Pozostali spawacze i pokrewni	17,3684
"921103"	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	16,3846

"522102"	Bukieciarz	15,125
"233110"	Nauczyciel przyrody w szkole podstawowej	14
"414201"	Ankieter	14
"821203"	Operator automatów ceglarskich i wapienno-piaskarskich	14
"214902"	Inspektor dozoru technicznego	13
"341290"	Pozostali pośrednicy ubezpieczeniowi	13
"235101"	Nauczyciel doradca metodyczny	12,5
"916290"	Pozostali zamiatacze i pokrewni	12
"421403"	Windykator	11
"341102"	Doradca inwestycyjny	10,9231
"341901"	Asystent bankowości	10,4167
"232190"	Pozostali nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	10
"331104"	Instruktor tańca	10
"712904"	Monter rusztowań	10
"932109"	Lagowacz (nakładacz materiałów odzieżowych)	10
"713201"	Glazurnik	9,7407
"241903"	Doradca podatkowy	9,5
"913208"	Szaleciarz	9

W kategorii elementarnych grup zawodowych (4 cyfry kodu) odnotowano 95 zawodów (w grudniu 2007 roku odnotowano 93 zawody), które zaliczyć można do zawodów deficytowych. Sześć z nich charakteryzują się najwyższą wartością **MAX**, i są to zawody:

- Meteorolodzy (2112)
- Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w przedsiębiorstwach usług osobistych, porządkowych i pokrewnych (1228)
- Wyżsi urzędnicy (1112)
- Fotografowie poligraficzni.
- Kierownicy działów informatyki.
- Monterzy wyrobów tekstylnych, z tektury i pokrewnych materiałów.

Tabela 10. Pozostałe zawody deficytowe według wskaźnika intensywności deficytu (elementarne – 4 cyfry)

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
"9112"	Domokrączy i sprzedawcy na telefon	36
"3442"	Urzędnicy do spraw podatków	23
"4142"	Kodowacze i korektorzy	14
"2454"	Choreografowie i tancerze baletowi	8

"4113"	Operatorzy wprowadzania danych	7,25
"9121"	Czyszciele butów i inni świadczący usługi na ulicach	7
"1223"	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w budownictwie	6
"3423"	Pracownicy do spraw zatrudnienia i pośrednictwa pracy	5,1667
"8322"	Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów	5,1364
"3411"	Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych i pokrewni	4,8065
"2431"	Archiwiści i muzealnicy	4,75
"2341"	Nauczyciele szkół specjalnych	4,625
"7133"	Tynkarze i pokrewni	4,42
"1237"	Kierownicy działów badawczo-rozwojowych	4
"4132"	Planiści produkcyjni	4
"3482"	Pracownicy bibliotek i informacji naukowej	3,9091
"3476"	Animatorzy kultury	3,75
"3453"	Funkcjonariusze Służby Więziennej	3,75
"2351"	Specjaliści metod nauczania	3,4
"2122"	Statystycy	3,3333
"5159"	Pracownicy usług ochrony gdzie indziej niesklasyfikowani	3,163
"8111"	Operatorzy maszyn górniczych i pokrewni	3,1525
"3311"	Nauczyciele praktycznej nauki zawodu i instruktorzy	3,1026
"4111"	Sekretarki	3,0777
"4211"	Kasjerzy i sprzedawcy biletów	3,026
"4214"	Inkasenci i poborcy	2,9412
"7212"	Spawacze i pokrewni	2,915
"5142"	Osoby do towarzystwa	2,8333
"7132"	Posadzkarze i pokrewni	2,7798
"4191"	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	2,7231
"9142"	Myjący pojazdy i szyby	2,641
"3431"	Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	2,596
"4222"	Recepcjoniści i rejestratorzy	2,4879
"7129"	Robotnicy budowlani robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	2,4737
"7214"	Robotnicy przygotowujący i wznoszący konstrukcje metalowe	2,4512
"2421"	Adwokaci, radcy prawni i prokuratorzy	2,4
"3151"	Inspektorzy budowlani, przeciwpożarowi i pokrewni	2,4
"7442"	Kaletnicy, rymarze i pokrewni	2,3846
"2132"	Programiści	2,375
"8231"	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy	2,3673
"9141"	Gospodarze budynków	2,361
"1312"	Kierownicy małych przedsiębiorstw w przemyśle przetwórczym	2,3333
"7414"	Robotnicy przetwórstwa surowców roślinnych	2,322
"1225"	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w gastronomii, hotelarstwie i turystyce	2,2857
"8232"	Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z tworzyw sztucznych	2,1566
"8285"	Monterzy wyrobów z drewna	2,1463

"7135"	Szklarze i pokrewni	2,0172
"5131"	Opiekunki dziecięce	1,96
"5143"	Pracownicy zakładów pogrzebowych	1,875
"2359"	Specjaliści szkolnictwa i wychowawcy gdzie indziej niesklasyfikowani	1,8412
"1239"	Kierownicy pozostałych wewnętrznych jednostek organizacyjnych gdzie indziej niesklasyfikowani	1,8378
"2332"	Nauczyciele przedszkoli	1,8173
"7424"	Plecionkarze, szczotkarze i pokrewni	1,7667
"6122"	Hodowcy drobiu	1,75
"3432"	Księgowi	1,7407
"3461"	Pracownicy pomocy społecznej i pracy socjalnej	1,6755
"4141"	Doręczyciele pocztowi i pokrewni	1,664
"9151"	Gońcy, bagażowi i pokrewni	1,6338
"6121"	Hodowcy wyspecjalizowanej produkcji zwierzęcej	1,6316
"9212"	Robotnicy pomocniczy w leśnictwie	1,5909
"3475"	Sportowcy zawodowi, trenerzy i pokrewni	1,5588
"8333"	Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni	1,5397
"1229"	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowani	1,5
"1224"	Kierownicy wewnętrznych jednostek organizacyjnych działalności podstawowej w handlu hurtowym i detalicznym	1,4737
"8334"	Operatorzy wózków podnośnikowych	1,4327
"1232"	Kierownicy działów osobowych i pokrewnych	1,4
"8121"	Operatorzy maszyn i urządzeń metalurgicznych* (zawód szkolny: Operator maszyn i urządzeń metalurgicznych - obejmuje grupę elementarną 8121)	1,4
"3412"	Pośrednicy ubezpieczeniowi	1,3846
"1313"	Kierownicy małych przedsiębiorstw w budownictwie	1,3846
"7343"	Kopiści, trawiacze, grawerzy i pokrewni	1,375
"3122"	Operatorzy sprzętu komputerowego i pokrewni	1,3571
"7131"	Dekarze	1,3394
"2471"	Kontrolerzy i inspektorzy administracji publicznej	1,3333
"2444"	Psycholodzy i pokrewni	1,3333
"4131"	Magazynierzy i pokrewni	1,2992
"7435"	Krojczone	1,2857
"9132"	Pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne	1,2523
"9161"	Ładowacze nieczystości	1,2143
"7341"	Składacze tekstów	1,2
"8132"	Operatorzy urządzeń przemysłu ceramicznego* (zawód szkolny: Operator urządzeń przemysłu ceramicznego - obejmuje grupę elementarną 8132)	1,2
"9313"	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	1,1811
"8291"	Operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	1,1679
"8284"	Monterzy wyrobów z metalu, gumy i tworzyw sztucznych	1,1481
"9162"	Zamiatacze i pokrewni	1,1458
"4212"	Kasjerzy bankowi i pokrewni	1,1452

"1315"	Kierownicy małych przedsiębiorstw w gastronomii, hotelarstwie i turystyce	1,125
"8323"	Kierowcy samochodów ciężarowych	1,1211
"7143"	Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni	1,1111

Zawody zrównoważone

Zawód zrównoważony to taki zawód, dla którego wartość wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu znajduje się w przedziale $0,9 \leq 1,1$. W tym przypadku możemy stwierdzić, że dany zawód wskazuje równowagę na rynku pracy.

Do zawodów zrównoważonych na terenie województwa zachodniopomorskiego zalicza się następujące zawody:

Tabela 11. Zawody zrównoważone (grupy elementarne – kod 4 cyfrowy)

Kod grupy zawodów	Nazwa grupy zawodów	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
"5133"	Pracownicy domowej opieki osobistej	0,9026
"2414"	Specjaliści do spraw rynku nieruchomości	0,9143
"7411"	Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	0,9255
"5123"	Kelnerzy i pokrewni	0,9411
"7221"	Kowale, hartownicy i pokrewni	0,9474
"1317"	Kierownicy małych przedsiębiorstw obsługi biznesu	1
"0111"	Żołnierze zawodowi	1
"3481"	Pracownicy archiwów	1
"3443"	Urzędnicy do spraw przyznawania zasiłków	1
"7415"	Klasyfikatorzy żywności i pokrewni	1
"8123"	Operatorzy pieców i urządzeń do obróbki cieplnej metali	1
"8122"	Operatorzy urządzeń odlewniczych, walcowniczych i pokrewni	1
"7346"	Drukarze sitodrukowi i pokrewni	1
"7216"	Nurkowie	1
"7122"	Betoniarze	1,0193
"2331"	Nauczyciele szkół podstawowych	1,0303
"2239"	Specjaliści ochrony zdrowia (z wyjątkiem pielęgniarek i położnych) gdzie indziej niesklasyfikowani	1,0638
"7124"	Robotnicy budowy dróg i pokrewni	1,0652
"6321"	Hodowcy ryb	1,0833
"4215"	Krupierzy, pracownicy kolektur i pokrewni	1,1

Zawody nadwyżkowe

Przez ***zawód nadwyżkowy*** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie (wartość wskaźnika poniżej 0,9).

Pomimo skutecznego przeciwdziałania bezrobociu (aktywne formy) popyt i podaż pracy uzależnione jest od całej gospodarki narodowej. Przemysł ciężki i tereny poplegierowskie w województwie zachodniopomorskim jak i nie dość mobilny system oświaty generuje zawody, w których podjęcie pracy jest znacznie utrudnione.

Tabela 12. Tabela 30 zawodów wg wskaźnika intensywności nadwyżki

Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
"244204"	Politolog	0,0026
"321208"	Technik rolnik	0,0027
"341403"	Organizator usług gastronomicznych [zawód szkolny: Technik organizacji usług gastronomicznych]	0,0044
"000000"	Bez zawodu	0,0045
"341404"	Organizator usług hotelarskich [zawód szkolny: Technik hotelarstwa]	0,0051
"214917"	Inżynier transportu [logistyk]	0,0068
"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	0,0076
"621105"	Ogrodnik – uprawa warzyw polowych	0,0076
"723310"	Monter instalator urządzeń technicznych w budownictwie wiejskim	0,0081
"723305"	Mechanik okrętowy	0,0091
"744304"	Obuwnik przemysłowy	0,0092
"247902"	Specjalista do spraw integracji europejskiej	0,0093
"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0094
"222107"	Inżynier zootechniki	0,0127
"611190"	Pozostali rolnicy produkcji roślinnej	0,0137
"921101"	Pomocniczy robotnik polowy	0,0138
"611104"	Rolnik upraw polowych	0,0139
"222105"	Inżynier rolnictwa	0,0149
"222106"	Inżynier rybactwa	0,0159
"311402"	Technik telekomunikacji	0,0163
"311916"	Technik transportu kolejowego	0,0182
"725108"	Monter elektronik - układy elektroniczne automatyki przemysłowej	0,0185
"833103"	Operator maszyn rolniczych	0,0189

"311911"	Technik technologii drewna	0,0201
"723190"	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	0,0205
"341401"	Organizator obsługi turystycznej [zawód szkolny: Technik obsługi turystycznej]	0,0207
"612990"	Pozostali hodowcy zwierząt i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani	0,0209
"214505"	Inżynier mechanik – środki transportu	0,0215
"214207"	Inżynier inżynierii środowiska – gospodarka wodna i hydrologia	0,0222
"723306"	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0225

Według elementarnych grup zawodowych (kod 4 cyfrowy) występuje 257 zawodów nadwyżkowych, w tym 52 zawody **ze wskaźnikiem 0,0000**.

Wnioski - Województwo Zachodniopomorskie

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych uwidoczniał bardzo duże zróżnicowanie lokalnych rynków pracy. Trafnym wydaje się być podział województwa na 3 różne okręgi gospodarcze, w których rynek pracy przede wszystkim uzależniony jest od pojedynczych charakterystycznych gałęzi gospodarki. Nawet niewielkie wahania w koniunkturze sprawiają bardzo znaczące oddziaływanie na osoby pracujące w danych sektorach. I tak powiaty leżące nad Morzem Bałtyckim charakteryzują się bardzo widoczną sezonowością rynku pracy, powiaty w części wschodnio-północnej to tereny nastawione na przemysł rolniczy i duże zurbanizowane okręgi przemysłowe, czyli miasto Szczecin, miasto Koszalin jak i powiaty przyległe tj. stargardzki i policki. Ze względu na usługowo – przemysłowy charakter gospodarki oraz nierównomierny rozwój poszczególnych powiatów, bezrobocie w województwie zachodniopomorskim charakteryzuje się następującymi cechami: sezonowością zjawiska, zróżnicowaniem terytorialnym województwa, bezrobociem rejestrowanym na wsi (przy braku bezrobocia ukrytego), znacznym poziomem bezrobocia długookresowego i długotrwałego, niskim poziomem wykształcenia i brakiem kwalifikacji, wysokim poziomem rejestracji po raz kolejny.

- W końcu grudnia 2008 roku w województwie zachodniopomorskim zarejestrowanych było 82 520 osób. W porównaniu z grudniem 2007 spadek liczby zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy wyniósł 20 721 osób.
- W 2008 roku 20,8% zarejestrowanych bezrobotnych posiadało prawo do zasiłku (wobec 17,0% przed rokiem).

- Kobiety stanowiły 58,0% ogółu bezrobotnych w 2008 roku wobec 59,6% w roku 2007.
- Osoby długotrwale bezrobotne na koniec 2008 roku stanowiły 51,5% ogólnej liczby bezrobotnych (42 523 osoby), w porównaniu z analogicznym okresem 2007 roku nastąpił spadek o 21 786 osób.
- Wśród zarejestrowanych bezrobotnych w badanym okresie 45,1%, to mieszkańcy wsi.
- Największą grupę osób bezrobotnych wg stanu na koniec 2008 roku stanowią osoby w wieku 25 - 34 lata (27,7%), kolejną równie znaczącą grupą są bezrobotni w wieku 45 - 54 lata (25,6%).
- Z ogólnej liczby bezrobotnych w 2008 roku 20,8% stanowiły osoby bez stażu pracy.
- Najliczniejszą grupę, spośród osób bezrobotnych, stanowią osoby widniejące w rejestrach pozostawania bez pracy od 1 do 3 miesięcy (26,0%).
- Zdecydowanie najwięcej bezrobotnych posiada wykształcenie gimnazjalne i niższe, 37,1%.
- W 2008 roku odnotowano 69 135 oferty pracy. W porównaniu z rokiem 2007 liczba ofert pracy była niższa o 4 490 ofert.
- Sprzedawca to zawód, w którym obserwuje się największą liczbę bezrobotnych. Należy zaznaczyć, że jedynie niewielka część osób bezrobotnych posiada wykształcenie w tym zawodzie. Zawód ten nie wymaga stosunkowo wysokich kwalifikacji, występuje w nim bardzo duża rotacja ze względu na powszechność oferowanych stanowisk pracy.
- Robotnik gospodarczy, Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych], Sprzedawca, Robotnik budowlany, Sprzątaczką, Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji], Kelner - najczęściej poszukiwane zawody w 2008 roku.
- W kategorii elementarnych grup zawodowych (4 cyfry kodu) odnotowano 95 zawodów (w grudniu 2007 roku odnotowano 93 zawody), które zaliczyć można do zawodów deficytowych. Sześć z nich charakteryzuje się najwyższą wartością MAX.

- Według elementarnych grup zawodowych (kod 4 cyfrowy) występuje 257 zawodów nadwyżkowych, (w grudniu 2007 roku 245 zawodów) w tym 52 zawody ze wskaźnikiem 0,0000 (w grudniu 2007 roku 70 zawodów).